

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
[CURRENT ISSUES IN LITERARY STUDIES]

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 03.07.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 07.07.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 100 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.42.02>

“ЗОЛОТИЙ ВІК” ІТАЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ТА ФІЛОСОФСЬКОЇ
ДУМКИ

Катерина Михайлівна Лахтіонова (м. Київ, Україна)

glebushka23@ukr.net

кандидат філологічних наук, доцент

Стаття присвячена розвитку та розквіту італійської літератури та філософії у період так званого “Золотого віку” Відродження, XV-XVI століття. Надаються засади виникнення нових течій у філософії, так званої натурфілософії та італійського аверроїзму – перевтілення ідей Мухаммада Ібн-Рушда (Averroè) – та сучасні італійські філософські засади, виникнення мистецтва книговидавництва в Середньовічній Італії, діяльність славетних італійських літераторів та занепад Золотого Віку. Надаються цікаві дані щодо книговидання в Італії, які підтверджуються Британським музеєм книговидавництва.

Ключові слова: “Золотий вік”, філософія Платона, середньовічний *modus vivendi*, аверроїзм, нова натурфілософія.

THE “GOLDEN AGE” OF THE ITALIAN LITERATURE AND
PHILOSOPHICAL THINKING

Kateryna M. Lakhtionova (Kyiv, Ukraine)

glebushka23@ukr.net

PhD (Philology), Associate Professor

The article is devoted to the study of the development and the heyday of Italian literature and philosophy in the period of so-called “Golden Ages” of the Renaissance, 15th-16th centuries. The main principles for the appearance of the new philosophical currents, so-called new natural philosophy and Italian averroism (a transformation of ideas of Muhammad Ibn Rushd (Averroè)) and the actual philosophical principles are given. The

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

The “Golden Age” of the Italian Literature and Philosophical Thinking (in Ukrainian) [“Zolotij vik” italijskoyi literaturnoyi ta filofoskoyi dumki]

© Lakhtionova K. M. [Lahtionova K. M.], glebushka23@ukr.net

basis for the origin of typography art in Middle Age Italy, the activity of glorious Italian writers and the decay of the “Golden Age” is presented. Interesting data about the functioning of typographies in Italy, proven by the British Museum of Typography, is provided.

Key words: *The “Golden Age”, Plato's philosophy, modus vivendi of the Middle Ages, averroism, new natural philosophy.*

Наприкінці XV ст. Європа тривожно очікувала змін у світовому порядку. За словами засновника Платонівської академії у Флоренції Марсіліо Фічіно, XV століття тому й отримало назву “Золотий вік” завдяки відродженню вільних мистецтв, які протягом багатьох років були майже знищені, – такі як граматики, мистецтво поезії, риторика, живопис, скульптура, архітектура, музика і старовинне мистецтво гри на арфі.

У Флоренції відродилася філософія Платона, а у тодішній Німеччині вперше були винайдені прилади для друку книг.

Вислови Марсіліо Фічіно натхненно підтримував інший гуманіст – Егідіо да Вітербо. Це була відправна точка розділу між темними часами середньовіччя і зародженням, якщо так можна сказати, нової європейської цивілізації.

Гуманіст Аоніо Палеаріо додає, що вільні мистецтва в Європі та насамперед в Італії та в Іспанії дуже суттєво потерпали впродовж багатьох століть і дійшли майже до суцільного занепаду. Навіть мистецтво красномовства та первинна латина були спотворені до краю. До цього додамо повний занепад середньовічної літератури. Те ж саме можна сказати про теологію.

Має місце переоцінка смислу життя, його змісту, так званого *modus vivendi* завдяки жорсткій критиці досягнень середньовічної культури та науки, яка надала нову можливість швидкому розвитку вільних мистецтв.

XVI століття подарувало світові Серторіо Кваттромані, послідовника Бернардіно Телезіо, який був засновником власної філософії та сповідував постулат, що XVI століття з точки розвитку вільних наук та мистецтв перевершує все раніше коли-небудь створене.

Ровесник XVI століття, натурфілософ, математик та лікар Джироламо Кардано основною та головною своєю фортуною вважав той час, коли йому пощастило з’явитися на світ Божий.

Додамо до цього космологічну теорію Джордано Бруно та астрономічні відкриття Галілея, а також прообраз міста майбутнього, звісно утопічного, “La

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

città del sole” Томмазо Кампанелла, який стверджував що мешканці саме цього міста винайшли мистецтво літати. За свої вільнолюбні висловлювання Томмазо Кампанелла залишок свого життя провів у неаполітанській тюрмі, де саме й створив свої найбільш відомі твори, такі як “Philosophia sensibus demonstrata” (1591), “Prodromus philosophiae instaurandae”, “Apologia pro Galileo”, “De Gentilismo non retiendo”, “Atheismus triumphatus” і ще багато інших, надрукованих у найвідоміших книговидавництвах Європи.

При цьому він все одно стверджував, що у XVI столітті мають місце більше важливих та значущих подій, ніж у всьому світі за 4 тисячі років, та написано і видано більше літератури, ніж її було за останні 5 тисяч років.

Додамо сюди неймовірні винаходи, такі як компас для навігації та орієнтування, прилади для друкування книг, винахід вогнепальної зброї.

Взагалі, друкування книг зайняло почесне місце майже у всіх секторах науки, літератури та мистецтва.

Наукова книга, присвячена працям діячів минулих століть, займає почесне перше місце, де є наукові розробки з медицини, починаючи зі старовинних, аж до найсучасніших того часу авторів, потім ідуть твори, присвячені природознавству та точним наукам. При цьому характерно, що більшість наукових видань XV століття (а зараз мова йде про XVI століття) були опубліковані саме в Італії. У XVI столітті ця тенденція дещо змінилася, але зібрання італійських видань налічує біля 20 тисяч примірників (Британський музей). Це дані за перші 135 років існування італійського книговидавництва, натомість французьких видань було лише 12 тисяч.

Згідно з новітніми дослідженнями, тільки у Венеції видалося більше книжок, ніж у Римі, Мілані та Флоренції разом узятих. Венеція мала 143 типографії і за рік друкувала біля 90 видань.

Традиційні середньовічні автори, що сповідували італійський аверроїзм (Averroè, Muhammad ibn Rushd, Córdoba, 1126 – Marrakesh, 1198, стояв на позиціях Арістотеля) – П’єтро д’Альбано, Паоло Венето, Алессандро Акілліні, Маркантоніо Зімара, Джакомо Забарелла та Андреа Чезальпіно.

Гуманісти від Петрарки до Хуана Луїса та Еразма Роттердамського, політики – Макіавеллі (його славетний твір - “De Principe” прообраз ідеального правителя), мислителі – П’єтро Помпонацці та інші.

Виникає нова натурфілософія італійського Відродження. Її найяскравіші

(Current issues in literary studies [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

The “Golden Age” of the Italian Literature and Philosophical Thinking (in Ukrainian) [“Zolotij vik” italijskoyi literaturnoyi ta filosofskoyi dumki]

© Lakhthonova K. M. [Lahtionova K. M.], glebushka23@ukr.net

представники – Дж. Кардано, Дж. Фракасторо, Дж. делла Порта, Б. Телезіо, Ф. Патріцці, а також видані з нагоди відкриття книжкового ярмарку 1592 року твори Джордано Бруно.

Тільки праць Томазо Кампанелли, що були видані, налічується біля 20, у тому числі славетний твір “*Del senso delle cose*”, виданий у різних містах Італії.

Джорджо Вазарі, біограф багатьох славнозвісних особистостей, зробив свій внесок, створивши свій “Життєпис найславетніших митців живопису та архітектури” (1550).

“Золотий Вік” Гуманізму, яким був за словами того ж Вазарі, вік правління Лоренцо Медічі та інших талановитих та обдарованих людей дуже швидко наближався до занепаду завдяки діяльності войовничої церкви, наслідки якої були закріплені на засіданні Тридентського собору під керівництвом папи Григорія XVI, де остракізму та забороні підлягають багато корисних видань, зафіксованих у так званій Конгрегації Індексів у 1559 році.

За влучним словом одного з дослідників італійської літератури, цей Індекс можна назвати бібліографією навпаки, де заборонені видання якраз і мали особливий інтерес та попит читачів.

Були заборонені твори П’єра Абеляра, засновника школи падуанського аверроїзму, П’єтро д’Альбано, а також праця славетного Данте Аліг’єрі “*Monarchia*”, що критикувала світську владу.

Таким чином, незважаючи на розквіт італійської літератури та мистецтва, у боротьбі за володіння людською свідомістю, італійський Золотий Вік дуже швидко прийшов до занепаду.

Література:

1. Bassé, N. *Collectio in unum corpus omnium librorum* (Frankfurt am Main, 1592), 334.
2. Birkenmajer, A. *Études d’histoire des sciences et de la philosophie du moyen âge* (Wroclaw, 1970), 698.
3. Enciclopedia Zanichelli a cura di Edigeo, *Dizionario enciclopedico di Arti, Scienza, Tecnica, Lettera, Filosofia, Storia, Geografia, Diritto, Economia* (Bologna, 1997), 2048.

References:

1. Bassé, N. *Collectio in unum corpus omnium librorum* (Frankfurt am Main, 1592), 334.
2. Birkenmajer, A. *Études d’histoire des sciences et de la philosophie du moyen âge* (Wroclaw, 1970), 698.
3. Enciclopedia Zanichelli a cura di Edigeo, *Dizionario enciclopedico di Arti, Scienza, Tecnica, Lettera, Filosofia, Storia, Geografia, Diritto, Economia* (Bologna, 1997), 2048.

(Актуальні питання літературознавства [Aktual'ni pytannja literaturoznavstva])

“Золотий вік” італійської літературної та філософської думки (Українською) [“Zolotij vik” italijskoyi literaturnoyi ta filosofskoyi dumki]

© Лахтіонова К. М. [Lahtionova K. M.], glebushka23@ukr.net